

KOLOSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap hetenként kétszer „ERDÉLYI MUZEUM” czimű melléklettel.
Előfizetési ára helyben házhoz hozva, valamint vidéken negyedévre 3 ft. félévre 6 ft. pp.
A hírletek negyyszor hasábozott sorának ára 1 kr. pp.

Előfizetni lehet vidéken bérmentesen minden cs. k. postahivatalnál, helyben a kiadónál
b. magyartul. 322 sz. a. kihez minden a lap anyagi ügyeit illetők iránt egyedül lehet folya-
modni. A szerkesztőhöz csak a beltartalmára tartozók intézendők. Nem bérmentes leveleket csak
rendes levélzéstől fogadunk el.

Tartalom: Hivatalos Figyelmeztetés a finág örökösítésére.
A középirtokosság. Kolozsvári hírek. Erdélyi levelezések.
Nemzeti színház. Pesti és bécsi hírek. Császári nyílt pa-
ranes. Külföld. Bőrze.

HIVATALOS.

A cs. kir. országos főtörvényszék, az 1853-ik évi május 29-ken kibocsátott cs. patens 24 és 26 §-ra vonatkozólag köztudomásra juttatja, hogy ő cs. kir. apostoli Főlsége 1856-dik évi febr. 18-ki legmagasb határozatánál fogva megengedni méltóztott, miszerint az erdélyi ficsusnak azon producionalis pereit, melyekben már érdemes ítélet hozva van, és magok ezen ítéletek végrehajtásai is megszüntetendők. — Miről az illetők azon hozzáadással értesítettek, hogy illető peres leveleiket rendes úton visszavehetik.

— Az erdélyi cs. k. járáshivataloknál 3 végleges és 10 ideiglenes acturius nevezetett ki.

Kolozsvár április 18. *)

== Folyó évi sept. 1-jével elmúlik azon 1853 május 29-diki kegyelmes császári rendelet érvénye, mely összeköttetésben az ősiséget rendező szabályokkal, ezek 5-ik §-ában megengedte, hogy azon földbirtokosok, kiknek fekvő javaiban a régi törvény szerint a a finágot illetve az örökösítés, a Verbőczy-törvény e kedvezésével fin gyermekeik javára még három évig, azaz f. évi sept. 1-ig élhessenek. Erre pedig semmi egyéb nem szükseges, mint hogy az apa ezen akarátját akár személyesen az illető ker. törvényszék előtt kijelentse s jegyzőkönyvre vétesse, akár pedig ily nemű rendelkezését kelte után 6 hónap alatt ugyanott bejelentse.

A császári törvényhozó ezen rendeletét bizonyára azon gondolat szülte, hogy a századok óta divatozott örökösítési törvény rögtön megváltoztatásával nagy és indokoltan igazságtalanság követnének el mindazonok, kik azon törvény kedvezésének élvezésében és tudatában születtek és nőttek fel: öröklött joguktól fosztván meg őket minden kárpótlás nélkül. A magyar földbirtokost azonban még más érdek is bírhatja arra, hogy a hátra lévő rövid idő kedvezésével élni sieszen. Azontúl ugyanis, végrendelet nélküli halála esetében, minden fekvő és fölkelhető vagyona egyenlően fog oszlani gyermekei között nem különbség nélkül, — s azon családapa, kinek Isten házáat megnépesítette, nem gondolhat utódaira a nélkül, hogy azoknak a birtokalapítás által elnyomorodott, tekintélytelen, de fényes czimű hidalgosi állapotján el ne szomorodjék. A tekintélyes földbirtokkal, mint minap is mondók, mindig tekintélyes befolyás is lesz kapcsolatban a társaság ügyeibe, mihelyt ez normalis kerékvágásába juthat: hazája és nemzete iránti kötelessége is tehát minden magyarnak, hogy ezen befolyást ivadéka kezéből kiskikuli ne engedje. Nem akarjuk ugyan egy némely rémulatóval ezzel azt mondani, hogy a nemzeti érzés forrásából éppen annyi száradna el, a mennyi a magyar földbirtokból leányágon nemmagyar kézre kerülne. Hazánk magyar leányainak és hölgyeinek soha nem lankadt buzgó honszerelmével szemben ez a legvérvörösz szemrehányás volna, és ily lovagiatlanságot tőlünk éppen nem várhatnánk: mi éppen ellenkezőleg azon édes

hitben vagyunk, hogy minden magyar honleány, ki nemmagyarnak adja kezét és birtokát, azzal nemzetünket egy új taggal és családdal akarja erősíteni, — s ezt önként is látjuk következni a családi összeköttetés és befolyások természetes egymásra hatásából. Azonban ki előtt családjának emlékei szentek s azokat késő utódaira mint egy nemesi örökséget átszállítani vágyik, csak az által teheti, ha birtokai örökségét a finágra szabályozza mely a család nevével együtt annak emlékeinek is őrzője.

Egyébiránt a főnebbiekben emlékeztetbe hoztuk rendszabály csak egy nemzedékre engedi meghatározni az örökösödésnek rendét, az utún megint a közpolgári törvény ereje áll be. A ki állandóan akarja birtokát a finágban leszállítani, az elsőszülöttség vagy öregebség jogán, annak fennmarad a fidei commissio és substitutio intézete, mit a közp. törvény különös kiváltságokban részesít.

A közép birtokosság állapota. II.

Nincsen semmi, mi a földbirtokosnak csekélyesi erélyt inkább elszibbaszthatná, mint a biztosíték hiánya művei körül.

Tekintsünk végig a közép birtokos osztály e részbeni viszonyain, multban és jelenben. A földesúri viszony, mely a birtokoshoz alattvalói évszázadok alatti megszőkás nyomán megszüldült kötelekkel fűző, ellenállhatlan tekintélyt kölcsönzött neki. Az alattvalói alárendeltség súlyos érzetét szeliden enyhítő patronatus nélkülözhetlenség szüksegesképp felépült bizodalom, az önvédelem e kényelmes helyettesítése, kegyeletet éltetett a birtokos osztály irányában. Ama, nagy mértékben patriarchalis kapcsolat (mert egyes, durvább érületi birtokosban felsarjadzó fajult kinövéseit ezen viszonyoknak, min-tün azok közutalat s kárhóztatás tárgyai valának, számításba sem vehetni) melynél fogva az alattvalói, bajban mindig biztosan számított segélyért, inségben kenyérért, jslétben tanácsért földesurához folyamodott, s ez mint jóléte föltétlen tényezőjéül meg nem vonhatta azokat, a lekötözöttség komoly érzetét s hű ragaszkodást gerjesztett iránta. E tényezők a földesúrnak oly komoly hatalmat sajátítának, mely túlvitt, vagy csak méltányos szigorának alkalmazása nélkül is, zár alatt vagy szabadban egyaránt biztosította tulajdonát, az annak kissébb nagyobb mértékben megsértésétől már most éppen semmit sem irtózó köznepe ellenében.

E tényezők elvesztése költött szorongató aggályt a birtokos lelkeben, midőn 1848-ban, átvérte az idő kívánatát, megszüntetése az úrbéri viszonyt; önkénytelenül érezte, hogy veszteni fog sokat, s nem tudta sajátképp mit, mint a gyermek, ki nem az életül vilámlót retgett, hanem a dörgés kemény orgonája rázkodtatja meg idegzetét.

Egy veszélyes forradalmi surlódás az irányt tévesztett eszmék sebes rohamában felkeltő a hidegséget, ingerültséget, ellenséges indulatokat, s boszus féltékenységet földesúr s volt alattvaló közt. Ne ignoráljuk a demoralisatio hatalmas fejlődését, mely minden politikai forradalmat nyomban szokott követni s emelkedik mindazon pontig, hol

minden megsemmisített tényezők már kellően helyettesítve vannak.

A leviharzott színtérre lépett új institutióknak igen természetesen legelső czélja lehetett, biztosítani az államot a küszöbön álló felbomlás ellenében. E czélra kelle központosítani minden erőt. A kormányzati és közigazgatási organumoknak, e legelső czél érdekében végetlen teendői igen természetesen tolák hátra az egyesek érdekeit. Ez ellenállhatlan körülmény lön oka, hogy a birtokos osztály tekintélye védetlen maradvá, utána stilyede a megszüntetett viszonyoknak; és ez elveszett tekintély ama láthatatlan szikla, melyen megtörik napjainkban a tulajdon biztossága; ez az, mit jelen viszonyok közt alig pótolhat akármilyen központi fegyelmi vagy rendőri rendszer.

Vessünk csak egy futó pillanatot a viszonyok átalakulására s meggyőződhetünk e tétel igazságáról.

A felszabadított s birtokkal felruházott jobbágyokban, egy új apró birtokos osztály lépett fel, mely birtokosi jogainak túlvitt értelmezésével, vagy helyesebben szólva, éretlen ábrándjaiban, mindig kihívó követelésekkel áll szembe a volt birtokosokkal. Az egyenlőség elvének balfelfogása nagymértékben korlátlanúságba csapong által. Humanus törvények szelid alkalmazása nem retenti vissza a rendkívüli bonyodalmak által felingerelt kedélyeket amaz ezerféle kártékony boszszantásoktól, mikre a régi viszonyok felbomlásában még meztől lát nyílvá maga előtt az érthetetlen, új, apró birtokos osztály, mely ha nem bírja is belátni, önkénytelenül is érzzi, miként a közigazgatási organumainak elfoglaltsága az állam közérdekeivel, az igazság kiszolgáltatási organumainak pedig elhalmozottsága tekintélyesebb ügyekkel, majdnem lehetetlenné teszi oly gyors s csekélyebb, de a tulajdon biztosságát mégis nagymértékben zavaró kihágásoknak megfelelő elégtételt nyújtani a megsértett félnek.

Gyarmati Samu.

Maros-Vásárhely, apr. 10.

Lelkesült örömmel olvasók a „Kolozsvári Közlöny” 3-k számából gróf Mikó Imre ő nmlga szép, s oly nagy hazafiúi áldozatát, mely szerint nemzeti művelődésünk előmozdítása végett egy a muzeummal egybekötött tudományos társulat megalapítására külső-szintezai gyönyörű parkját a rajta lévő s ily szép czélra teljesen megfelelő épületekkel együtt kedves honfiainak az erdélyi magyar nemzetnek ajándékozta. Minden szó és gondolat elhal, mely e nemes tettet eléggé magasztalni, méltányolni tudná, csak szívünk sebes dobogása, örömkönnys szeméink s arcaink meggult lángolása adhatna érzelmeink s tiszteltteljes halálunkról képet. A jók és nemesek, a hazát forrón szerető honfiaink, e vidéken lakó magyarok nevében e szerény sorok által mutassuk be ő nagyméltóságának köszönet és halánkat. A boldogságnak, szeretetnek Istene adjon ő nmlságának hosszú életet, hogy évek során láthassa hazáját felvirulva, melynek ő oly munkás embere!

Többek nevében Fogasi.

KOLOZSVÁRI HÍREK.

* Torda városa tegnap polgármestere Nagy Miklós úr vezérlete alatt egy 11 tagból álló küldöttség által fejezte ki gr. Mikó Imre ő nmlgának hódolatát hazafiúi áldozatáért, mely alkalommal lelkes beszédben fejezték ki az egész népes-

*) Közelebbi számunk első czikkje előtt hibásan állt: Kolozsvárt április 1. Kolozsvár-április 13 helyett. Ugyanott 3. hasáb 10. sorában fognak helyett fogjanak, a 42. sorban köztiszteletű h. köztiszteletű olvasandó.

ség örömet és áldozatkészségét a nemes gróf által kiűzött ezélra.

— A régi építmenyi emlékek fontátása- s vizsgálatára alakult tudományos társulatnak bécsi központi bizottmányá az erdélyi es. kir. helytartó- ság fölterjesztésére gróf Mikó Imre ő nagymél- tóságát correspondensének nevezte ki.

* Décezen f. hó 13-dikán, mint tudósítottunk, a reformátusok egyházi gyűlésének kisebbsége a több- ség eltávózáa után segédpapot választott, mely vá- lasztásnak törvénytelenége ellen az egyházi ta- nács egyik tagjától hozzánk erélyes tiltakozás ér- kezett. Ohajtjuk a viszátkodás békés kiegyenlí- tését s ennek reményében a tiltakozást, mely né- mely távolabb állókat is belébonyolít, most félre tesszük.

* A szebeni első és egyetlen erdélyi stearin- gyertyagyárnak nem árta valahol egy vetélytar- sá emelni, mert a mellett, hogy drágábban árulja készítményét, mint a világon akárhöl adják, (Bécs- ben egy font 34—40 kr pp, a szebenit itt Kolozs- váron 54 kron árulják) még nem is tiszta — s meglehetően rossz, — s a mi több, oly hanyagul van kiállítva, hogy ritka font a melyikben vagy egy kettős mécsü, vagy éppen mécestelen, vagy valami más hibájú szál elő ne jőne.

* A kolozsvári kiflik rossz ízűek, s juh-vaj, fa- gyuszag érzik rajtuk. Csupán Zeisberger pékmes- teri képeznek kivételt.

* Kolozsváron egy kéve szalma ára 30 kr v. E szerint egy kalongya 13 f 30 kr lenne. Boldog lenne sok földmívelő, ha ki nem cséplett gaboná- jának kalongyáját adhatná el ezen árak bár feléért.

* A M. Sajtó bocásáson meg nekünk, ha lap- jainkat rendszeres megkapnia még most sem sike- rül. Még mielőtt első számunk megjelent volna, rendelkezünk, hogy minden magyar lap cserepél- dányt kapjon. Most is sürgetjük kiadó hivatalunk- nál; ennél többet legszívesebb akarattal sem tehet a szerkesztő.

* Ugyan a M. Sajtó april 16-diki számában ezt olvassuk:

„Öszinte kérdés a „Kolozsvári Közlöny“ érde- mes szerkesztőségéhez!

A „K. K.“ 4-ik száma apr. 10-ről ma (apr. 15-én) érkezett a levélpóstarál Bécsbe. S ezt elég gyorsnak tartjuk addig, míg a kolozsvári vasút el- készül, miután télen ugyanazon útra 8 nap is ki- vántatik. De egy más észrevételünk van. Az t. i. hogy mindamellett, hogy a lap 1 kros postajegy- vel küldetett el, mégis itt Bécsben azonkívül 23 p.krt kellett postadíj gyanánt fizetnünk, holott ha levél alakban küldetett volna is franco nélkül, a- lig tehetne a postadíj többet 9—15 krajczárnál? — E körülmény, ha minden példányra áll, igen fog- ja nehezíteni a lap terjedését; s miután felsőbb engedéllyel adatik ki, nem látjuk át, miért ne élhetne e lap is ugyanazon postai kedvezményen a szállításban, mely 100 példány után csak 1 pftot igényel, s mely nélkül a journalistika fen sem áll- hatna? — Szerk.

Mi ezt a M. Sajtóból tanuljuk meg. Egyébi- ránt kiadónkat illető dolog, és ezzel azt hisszük fígyelmeztetve leszen. — A szerkesztő.

— A „Pesti Napló“ szerint a magyar nemzeti muzeum hivatalos úton értesítette, hogy boldogult gr. Kemény József adat és kézirat gyűjteménye a pesti nemzeti muzeumnak adatik át conservatio végett. Ez hihetőleg a közelebbi kolozsvári ese- mények előtt történt!

— Minekutána a magas kormányzéseknek folyó évi martius hó 23-ról költ ^{6923/78} szám alatti ki- bocsátványában a szem-kórház megnyitása folyó év május 1-sőjére határozottat, figyelmzettük a kö- zönséget, hogy gyógyítható szembetegek, kik hiva- talos bizonyítvánnyal szegénységet kimutathat- ják, az országos pénzalap költségén a fennevezett időponttól kezdve szeptember végéig gyógyítás vé- gét fölvetnek, és magokat ezen ezélra a kórházi igazgatóságnál jelenthetik.

— Lapunk mult számában említett énekes- nő Petri asszony megérkezett, s magánykörben már hallatta magát. Dicsérő nyilatkozatokat hallottunk fölé. A legközelebbi napokban a nemzeti színház- ban lépd föl. Az éppen oly szerény, mint kedves művésznő városunk műsová közönségének figye- mébe és pártolásába ajánljuk.

Nemzeti Színház.

Szerdán apr. 16-kán Lovoodi árva, dráma regény után írta Birchpeifer-Charlotte. Ez érdekes drámával Buloyoskyné ismertetett meg bennün- ket, s azóta kedves darabjává vált közönségünk- nek, de oly gyakran került már színpadunkra, hogy csak közép számú közönséget varázsolott színházunk- ba. Jane Eyret Priel Cornelia, Rochester Lordot Rónai, Reed asszonyt Tóthné személyesi- tette. Cornelia az üldözött s elkeseredett ár- vát, később az önbécst érő nevelőnő mindkét helyzetének lélektanilag átgondolt jellemzésével nem egyszer vivott ki magának érdemelt tapso- kat. Elragadtatásaiban természetű, mimicája lel- kének érzelmeivel volt öszhangzásban, és nem cso-

dáltuk, hogy e nyers, hideg lordot meggyőzte. Ró- nait is meg kell dicsérnünk gondos játékaért: csak azt jegyezzük meg, hogy hidegséget is lehet bizonyos finomsággal összekötni. Oly megvetőleg, mint a takilkozás első perceiben vagy kétszer bánt Jane Eyrevel, egy főtr sem bának nevelőjével. E kifogás csak figyelemztetés, és az egész darab fo- lyama alatti játékanak jelességéből nem von le semmit sem. Tóthné Reed asszonyt kiellítőleg jellemezte. — Mult számunk színházi rovatában elfelejtettük a Pongráczokat a „Trovatore“ című dalműből betanult s szépen eljátszott darabért meg- dicsérni. Örültünk, hogy valahára új darabot hall- hattunk. Feledékenységünkre azon ezerszer hallott polka emlékeztetett, melyet ma ismét talán csak azért huztak el, nehogy valamiképp elfelejtsük.

Csőtörtőkön april 17-én Medicis Mária vagy: „Igy fogják a férjeket“, vígjáték 4 szakaszban, Berger után Benedekné. Leirtuk egészen a címet, mert nem emlékezzük, hogy a pesti színpadon isme- retes lenne. Élénk meneteli kedélyes vígjáték, s szerintünk nem tartozik azok közé, melyeket egyszeri előadás után ellehet temetni. Az egésznek egy ügyes gondolat az alapja. Mária nyomába jön férje hajlamának Savigni Emilia udvari hölgy iránt. Ez a királynő unszolására találkozást fogad el a királytól, kinek öltönyébe Mária észrevétlenül egy gombolyagot akaszt, melynek segítségével a királyt a találkozás helyére követheti. Még egyéb mellé- kes bonyodalnak érdekelhetik a darabot, melynek vége a király megterése. Hemiket Rónai, Mariát Priel Cornelia játszták szokott ügyességgel. Kifűnőleg jellemezte Rónai a meglepetést, midőn a királyné a gombolyag nyomán épp akkor lépett a terembe, midőn az udvarhölgy előtt térdel. Ro- queleure marquis bús Philidort költői név alatt Gyulai: Geaucheville marquisnő Kovácsné kezeiben volt. Az átalakításban Gyulai kétséghi- kő sok ügyességgel bír, de bús Philidort mégis kivált beszéd modorában kissé túlzottan markiroz- ta. Kovácsné iparkodott helyét betölteni.

Szombatban apr. 19-én Szentpéteri Zsigmond a pesti nemzeti színház tagjának első vendégfőllépte Obernyik „Örökség“ című drámájában. Előlegetesen csak annyit, hogy szép közönségnek, és jó játé- nak örvendettünk. Részletebben jövő számunkban.

Erdélyi levelezések.

Maros-Vásárhely apr. 8.

Mennyire ohajtott tárgya volt a közvélemény- nek, egy erdélyi lap megindulása: példa erre Ma- ros-Vásárhelynek ez iránti részvéte, mert eddigél 70 előfizető van a „Kolozsvári Közlöny“nek, mely számot aligha egy város is Erdélyben meghaladja. Adjon az ég erőt s kitartást szerkesztő s munka- társainak, hogy általa szellemi s anyagi jóléte ter- jedjen forrón szeretett hazánkban. Ha valaha, most kétségkívül szüksége volt hazánkban egy organu- rnak, most midőn ipar, gazdaság, s vasúti ügyeink vannak napirenden, s ezekben mikénti eldöntések életkérdés az ország egyharmad részének; most midőn temesvár, brassó, galaczi, vagy szolnok- várad, kolozsvári vonalról van szó, mely utób- bihoz úgy mellesleg oda dobjuk mi is a mérlegbe a kolozs- dézs- torda- és marosújvári sóbányák fontosságát, meg Károly-Fejérvárt is. Kár hogy valamiképpen M. Vásárhelyt is nem érinti e vo- nal, mi által a székelőföld érdeke tekintetbe len- ne véve.

Az erdélyi es. k. földterhermentesítési kerületi bizottmányok itt is megkezdették munkálataikat, melynek igen sokan várták olaját jobb remény- nyel feltűnni. ... Mig azonban innen valami re- mény- s pénz-féle sugárzanék felénk, igen kívána- tos dolog lenne pénzeten vidékünk, s városunknak, ha a m. kormány a takarékpénztárak ügyében kelt újabbir rendelese nyomán, a mi kétszer meg- halt takarékpénztárunk ügye, tehetősb s lelkesb embereink, s a városi tanács által is gyámoltatva, felkarolva, harmadszor is feltámadna oly formán, hogy többé meg ne haljon, hanem éljen, virágoz- zék és teremjen édes gyümölcsöket kereskedő- iparosok, gazdák és minnyájunk számára. Érde- ken állana ennek felállítása a mi contóra adni szó- kott kereskedőinknek, kiknek ha fizetési idejük eljön, azt sem tudják hová bujjanak, merre men- nek pénzért hogy váltóikat kicserélhessék. Gond- dolkozzanak önk e tárgyról, és tegyenek is róla, mert bizony mondom, sok hasznát vennék ily-féle intézetnek. Egy aláírás ívet Bucher, Fogarasi, Reich és Vittigh urak kezeibe, s aztán a dolog menni fog a maga rendjén. ... Sültgalamb, pénzese, miért nem hulltok már egyszer a mi szánkba s tenye- rünkbe?!

A sorozás itt is javában foly, s mint Szász- város vidékén, itt is hallhatni oly népdal-félt: Katonának száműzött balvégzetem!

Kisdedővónk, felséges eszászáránk Erzsébet

*) M. Vásárhely hazafi éberségének ez bizonyára kitűnő jele. De hogy e jel megjelent abban levelező úr különös érdemt kell elismernünk. A mi törekvésünk azonban a lesz, hogy m. vásárhelyi t. olvasóinknak lapunk oly szükségessé váljék, miszerint azt kétszer hetvenen is megrendelni mindennapi szükségünknek tartásuk. A szerk.

tisztelete s emléke jelöl, kerületi főnökünk Rácz József úr ömlga indítványára s a városi tanács ré- széről évenkénti 300 pft s szükséges tűzifa meg- ajánlása után — e napokban áll fel játékonysága- val. Ez ügyhez aláírás útján összeg öszveg gyűlt, mi legszebb jele a kegyelet s tisztelt előpeldájá- nak, s annak, hogy polgáraink minden szép és szent iránt lelkesedni tudnak, csak legyen ki al- kalmat adjon erre. Ily lelkesedéssel voltak a farsang folytán kisdedővó javára rendezett bál alkalmával is, midőn 832 vft és 20 kr tiszta jö- vedelmet nyert az intézet. E szép eredményre nagy befolyással volt az illetők által kinevezett gazda Szöllősi Soma úr erélyes működése s fáradozáa, miért elismerés- s köszönetünk nyilvánítjuk kis- dedeink nevében. F o g a s i.

Szűtlevél april 14.

Tisztelt szerkesztő úr! Örömmel egy hirlap fölött csak is úgy bizonyíthatjuk leginkább ha pre- numerálunk rá, mit a legnagyobb örömmel már meg is tettem, és mindenkinek hasonló ajánlok, hiszen oly rég nélkülözöttük fájdalm! de aggályom sem titkolhatom fölőte, hogy ne hogy úgy járjon mint jártak eldődei, mert e hold alatti világban nincsen már semmi új, minden csak ismétlődik, hanem éppen e tapasztalat vigasztalhat is egyszer- mint, hogy nem fogják a kolozsváriak többé e- nyészni hagyni egyedüli lapunkat, mert csak most nem rég adak újabb nagyszerű példáját a legna- gyobb honfi-áldozatkészségüknek, mert sehol sin- csenek nem csak szebb hölgyek, de lelkesebb hon- fiak is mint kedves anyavárosunkban. Különösen tisztelettel megemlítettő közöttök pedig gr. Mikó ő exelja, kit az ég a haza javára és dicsőre a le- hető leghosszasb évekig boldogul éltessen, hogy még a késő ivadéki is tisztelettel szemlélhesse ben- ne a legjobb hazafit! Kolozsvárról szólván nem hagyhatom említés nélkül még azon ott lévő ked- ves úri család (G. B. G.) melynek minden tagja elbájolja a látogatókat, és kik a legszebb és több élvezet szerzik az egész társaságnak, a házúrnéja még a poesist is ha lehetséges, költőibb varázsolja; például, hogy többet ne említsék; e f. h. 5-én egy ottan tartott diszes zene-reggély (matinée-musicale) alkalmával szabadon repdesett egy kedves kis ten- gelicz a zeneterem falai között; a természet ez o- lasztorku kis szárnyasa, vigan csengvén és fel s alá szálván a ternet díszítő növények zománcos smaragd színű lombjain, mintegy ő is dicsővén a szép hölgy-koszorút, mert hiszen honosnőink szép- sége a világ előtt is el van ismervé, újabb pél- dája annak, hogy nem rég Párisban, a világváros- ban, a legszebb hat úrnőt kérték föl a szegények számára kéregetni, s azok között volt Erdély e- gyik gyöngye Károlyi-Kornis Clarissa grófnő is, valamint egyik ottani herceg nagy jelmezes-dali- dójában (Costumirterball) a legszebb hölgyek lé- vén megválasztva, az említett grófnőn kívül, még egy honosnőnk a gyönyörű Kendeffy Kata grófné is tündöklött! Es már végül, korszerűleg zárom soraim, melynek jelszava: gőz, gépel, gyárak, mi- vel kegyed mult egyik becses számában megbírált egy még el sem kezdett gyárt, e fájdalom eléggé gyaratlan honban úgy is, hol még egy gyűszű-gyár is eddigél megindulózhathó (e gyárak minimuma legkisebbje) úgy látszik kegyed ezzel tart — aut Caesar aut nihil — a vállalkozóknak pedig a mint hallom, inkább a — festinalente — jelszavuk, mint- hogy itt nálunk nem hogy a százazerek pengén- nek nagyobbyszerű vállalatok megkezdésére, de még kisebb öszegben is alig cseng, hanem még is sok- szor a kicsi veti meg alapját a nagyobbnak, nem- de Fultont az újabb korban, a thea egyszerű kis katlana világítá föl a gőzvilág hatalmasságáról! s annyi millió kis szövőtenek ne lehetne-e még utol- jára Pharusává egy nagyszerű vállalatnak, ki tud- ja. *) Addig is Isten önnel. Vidéki.

Szászváros apr. 2.

Városunk társaséletét, ha elfogulatlan szem- mel tekintjük, sokszor megróvhatnók; sok követ- kezetlenség merül fel halommal, ha bár a nemze- tiség átalános jelleme közöttünk nem hibázik.

Van magas szerencsém egy másokat is tettere- jők kifejtésére és lelkesedésre buzdító példát ide igtatni.

Sok előítélet mutatkozott hajdon, mely a vi- lágos lelket is mint Aischylos z Prometheusz számtalan évekén át a Caucasus sziklához bilin- cselte, hogy nem mozozhathott.

Polgártársunk, a lovagias gr Bethlen Oli- ver látván a társadalom ködös kedélyét, tervét közlé az ifjúsággal, mely rögtön kifejtelt, testesült, s cselekvény lett a gyümölcse, mi ezt mult hó vő- gén lelki gyönyörrel élvezvén köszönetet szavazunk a nemes grófnak ki a helybeli ifjak által Vörö s- mart y árvaif felsegéllésére az „Angolosat“ (job- ban „Angolosant“) a felállított színpadon elő- adni teljes pártfogásával segítette. A zsulolt kö- zönség kifogyhatlan taps és koszorukkal jutalmaz

*) Ily hatalmas okoskodásnak kénytelen magát megadni még egy erős nyaku ember is — hát egy szerkesztő? Azonban más- kor, bár mily érdekes udjanság is önnök világot nem láthatnak, ha valódi nevével velünk titokban nem közli. Szerk.

minden műkedvellőt s a pontos, egybevágó előadást. A jövedelem 150 ft 42 kr volt pengőben, melyből az eikerülhetlen költség levonván, a tiszta jövedelem már az illető helyre jutott.

Melyik kisvárosnak van ily lelkes magyar közönsége, ifjúsága, irányadója?

Fogadják el a nemzet nevében a kiérdemlett köszönetet a szép D. bárónő sz. B. gr. nő is, ki „Adele” szerepét szíves volt elvállalni s azt páratlan jellemzéseséggel el is játszta. Mely nemzet költőjének sirja felett ily fejedelmi hölgyek, lelkesült ifjúság, s számos résztvevő közönség áldozik ott

— — — még jönni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százszáz ajakán.

Azt mondja a kecskeméti levelező (M. S. 67 sz.), hogy mágnainkat inkább szereti a színház páholyaiban mint színpadainkon szemlélőni. — En pedig azt hiszem, hogy midőn adelnök vagy mágnaink egyike a színpadra lép, akkor a művészet istennőjének arcát égyőnyörézet futja el s ilyenkor dicsfényből koszorút fűz a művész halandó halantékira. — Aztán, hujába, de ne feledjük az ily alkalmakkal egybekötött nagy hasznót is.

Ma adják a műkedvellők az itteni kórda javára: „A fricska” és „Az öreg kőröket” Kovács Páltól. Szép cél. Jutalmazza a nemes műkedvellőket a büszke öntudat és a szenvedők áldása.

A ma estéli jövedelem is lesz egy pár száz forint, de az igen parányi kórház fenntartó, éltetőnek. Azon egyének, kik a lelkes műkedvellőket e közönség előadásra bírni szerencsések voltak, gondoljanak még más módot is a kórda jövedelme szaporítására: p. o. a szászvárosi járás népessége 27 ezer s ha mindenikre csak 10 kr róvatik lesz a kórdaának 4,000 p-ftos tőkéje. Azt a kiróvhatást könnyű eszközölni.

Mily lélekemelő volna ha a tisztelt műkedvellők pünköszt másod napján ismét játszva, annak jövedelmét adnák: „a helybeli réf. tanoda könyvtárának növelésére.” Uraim! lehetünk-e reményben? Kenyérvízy.

Kolozsvár april 13. Tisztelt Szerkesztő úr! Egy levelet kaptam tegnapi, mely B. Hunyad szomorú sorsát rajzolja. Azért sietek azt közölni, hogy alkalom nyílnék segíteni e sok táp és hajlék nélkül maradt szerencsétlenek. *)

A levél tartalma ez: Edes Rózám! Felhívtál, hogy tudósítsalak szerencsétlen sorsunkról, fogadd hát — a legpontosabb számítás nyomán vezetett következő jegyzéseimet:

1855-ik év november 3-án ültött ki az első tűz; ez alkalommal 35 családnak — mely 235 lelket foglalt magában — minden névvel nevezhető gazdasági épülete, s közöttük hét család lakóháza is hamuvá lett. — A kár becsültetett 19,380 ftra pp.

Jelen évi martius 29-én délután 2 órakor kondult meg a vészharang másodsor B. Hunyadnak Csebernye nevű sírú és gazdag utcájában, inséget zúgva a rémült nép felébe, s miután a mindent megkisértett s erőszakolt segedelem füstként enyészett el, nem előbb szünt meg a borzasztó elem míg 26 családnak — mely 144 lelket zár saját kebelébe — lakát, s minden építményeit s ezek közt a mlgs gróf és báró Bánffy család inspektori házáat is fel nem emésztette. — A kár becsültetett 16,353 ezüst ft és 28 krra.

Jelen hó 3-án a Nagymásra vezető utca tüzet kelt a duló elem martalékaúl; s miután a legéhebb figyelem s a nap jótékony világa dacára is sikerült a boszúnak égő lángokban és füstölgő üszkőkben mutatni fel átkos indulatját, — e borzadalmas kitérés 56 lelket és 12 családot dobott a koldulás nyomasztó inségébe, — a kár becsültetett 3,589 ezüst ftra és 45 krra.

A sors keze reánk nehezedett, úgy látszik így kell ennek lennie; azonban hisszük, keresztény kebelrel, mikint mindennek a nap alatt — mi kezdődött — egykor vége is leand, vagy a boszú vereszmája kebele jól lakva visszalép, vagy a magas kormány erőleys intézkedése végetvet e kebelrázó büntények további folyamának.

S mindezek mellett is mi van még hátra? a végzet titkaiban rejlik az, ámbar szinte öt rémteljes holnapok teltek már el, mióta e város népe csak esős éjeken mer levelezni — a nap és éj alatt éber figyelemnek közöttünk szünni nem szabad — azon vigasz van szánunkra, hogy miután járás-főnökünk mlgs Modt András úr szigorú és célszerű rendelete következtében minden ház, csűr és baromól a felettük súlyosodó több ezer mázsa teher szalmától 48 óra alatt megisztítottak — a keletkezhető tűz tovább harapozni képtelen sat.

B. Hunyad april 10-én 1856.

Gratza György.
Közli H. Róza.

*) Minden pénzbeli segélyt készséggel elfogad és a b. hunyadi előjárásához szolgáltat. A szerk.

Császári nyiltparancs.

Mely által azon határozmányok, mily módon és mely forrásokból legyen a kinyomozott urbéri kárpótlás a jogosítottaknak az összes érdekelt jogainak megőrzésével lehető gyorsan teljesítendő, valamint a moratorium megszüntetése Erdély nagyfejedelemség számára megállapíttatnak.

(Folytatás.)

31. sz. Ha a kibocsátványi határidő alatt sem egy harmadik személytől a 25. sz. c) pontja értelmében kimutatás vagy jelentés nem érkezett be, sem a kárpótlást birtokra jogosított részéről a 29. szakasz értelmében kívánság nem nyilváníttatott, a kárpótlási tőkére háromlő felelő vagy legott fölmondható tartozások átutalványozása iránt, akkor a hatóság a kárpótlást birtok jövedelmei élvezésére jogosítottak kérelmére legott jelenti a tehementesítési alap-igazgatóságnak, hogy a jogosított nevére a kárpótlási tőkéért járulandó tehementesítési kötelezvények azonnal kiadásának, melyekkel azután a 61 és 62. szakaszok értelmében kell eljárni.

32. sz. Ha ellenben a kibocsátványi határidő alatt a 25. sz. c) pontja értelmében kimutatás vagy jelentés érkezett be, vagy a 29. sz. értelmében o-hajtás nyilváníttatott a kárpótlási tőkére háromlő felelő, vagy legott fölmondható tartozások átutalványozása iránt, úgy azok összegyűjtendő, beérkeztek után a kibocsátványok szerint elkülönzendők, följegyzendők, és az irodában megtekinthetőség végett mindenki számára készen tartandók.

33. sz. Tárgyalási határidőre lehető gyorsasággal idézendők:

a) A kárpótlást birtok jövedelme élvezésére jogosított, azon megjegyzéssel, hogy a tárgyalási határnap előtt magát a hatóságnál jelentse, mert ellenkező esetben rovására és költségén curator ad actum rendeltetnek.

b) Minden az adóstól a 29. sz. értelmében a kárpótlási tőkéből kielégítés végett megnevezett hitelező, az adóstól kijelölt tőke és kamatban átutalványozandó összeg nagyságának kijelentése mellett, azon megjegyzéssel, hogy meg nem jelenése beleegyezésnek fog tekintetni.

c) Ha a birtok zár alatt volt, a kirendelt zárgondnok.

Ezen idézéseknél a pörrendtartásban kijelölt első bevadás módján és elég korán kell megtörténniök.

Erdő a hatóságnak még a tárgyalási határnap előtt meg kell győződnie, és a még hiányzó utalási kimutatásokat szorgolnia.

34. sz. Ha a kárpótlást jószág jövedelmeinek élvezésére jogosított törvényes képviselője, vagy igazolt meghatalmazottja nem idézethetik, úgy rovása és költségén curator ad actum állítandó.

Ha az élvezetési jogra többeknek van igényök, úgy ezek a tárgyalás előtt nyolcz nappal egy közös meghatalmazottat kötelesek a hatóságnak megnevezni, ellenkező esetben pedig rovásukra s költségükön curator ad actum fog kirendeltetni és meghivatni.

35. sz. A hatóság a tárgyalási határnapon, de a tárgyalás előtt, ha egy vagy több idézett érdekelt meg nem jelen, köteles megvizsgálni, hogy vajjon az idézések átküldése annak rendje szerint megtörtént-e?

Ha az illető idézési kimutatások hiányzanak, akkor a megjelentekkel, a mennyire lehetséges, megkezdetik a tárgyalás, de a tárgyalási határidő azonnal meghosszabbítandó, és annak napja és órája a megjelenteknek, tölük is aláírtan jegyzőkönyvileg értesüikre adandó; azokra nézve ellenben, kik-től a kimutatások be nem érkeztek, curatores ad actum rendeltendők, miről ők a 27 szakaszban érintett módon kibocsátvány által értesítendők.

36. sz. A 35 szban érintett eseten kívül a határnap kinyújtása csak úgy történhetik, ha a rögtöni célszerű tárgyalás elé legyőzhetlen akadály hárulna.

Erdő a hatóság további fölterjesztés nélkül intézkedhetik. Ha a tárgyalás be nem végezhető egy nap alatt, úgy a második, s ha a szükséges kívánja, bevégzésig a következő napon is folytatandó.

37. sz. A hatóság mindenek előtt összehasonlításokat teend.

a) Az élvezésre jogosított és a tárgyalásra megjelent többi érdekeltet közt, kik a 25. sz. c) pontjának 1 egész 3 cikkelyei értelmében a kárpótlást birtokot illető pört mutattak ki, vagy visszaváltási jogott bizonyítottak be okmányilag, vagy végre igényeket jelentettek be a kárpótlási tőkére vagy ennek kamataira, hogy vajjon kit illet meg a kárpótlási tőke és kamatai: utóbb

b) a közt ki elvitázhatatlan, vagy megkötött egyezkedés alapján, a kárpótlási tőke tulajdonosának tekintendő és a hitelezők közt, a kárpótlási tőkéből történendő kielégítés végett

Ha egyezkedés jó létre, törvényes úton létrejött egyezkedés értékeivel bír.

Minden nem egyezkedés után elintézett pontokra nézve a hatóságnak következő módon kell eljárnia és határoznia. (Folyt. köv.)

Bécs. A katonai főparancsnokság és a magas belügyministerium f. év mart. 30-iki rendeletében, kötelező erővel a határőr vidékeket kivéve, minden korona tartományra nézve, elrendelte, hogy a kiszolgált katonák a tartalék-seregbe, nem, mint eddig december végén, midőn a katonai szolgálati idő végződik, hanem — mivel az újjöncozás rendes körülmények mellett minden év febr. 15-étől april végeig szokott megtörténni — csak april végén léphessenek be; valamint a tartalék-szolgálati időt kitöltött katonák is ekkor bocsátassanak el.

— O cs. kir. Apostoli Főlsége kegyeskedett mart. 31-ki legmagasb határozatával Gálfi Simon és Kós a Sámuel erdélyi tordai lakosokat, négy emberéletnek vízveszélyből lett dicséretes megmentése elismeréséül, az ezüst érdemkereszttel legkegyelmesebben feldiszníteni.

— Bécsben a magasb katonai körökben határozottan állítják, hogy már a legközelebbi időben egy legmagasb kézirat fogna közzétetni, mely a magyar és olasz testőrség ismét felállítását rendeli meg. Az erre vonatkozó előmunkálatok már bevégezvők, s azok eredménye ő Felsége a Császár elé legmagasb jóváhagyás végett terjesztetett volna.

— Az öreg hg. Metternich beteg, de nem halos.

— Az ausztriai katonaság Oláhország rövid megszállásának marandó jeleit hagyja az által, hogy több országotatnak, melyek a világon a legszánandóbb állapotban voltak, tett járhatóvá, sőt jelenben is azoknak javításával foglalkozik. Így közelebről ment el Bukarestből egy század utász, egy másikat felváltandó, hogy az ojtói szorosától Jassy felé vezető úton dolgozik. A mult nyáron ez útvonalból több mint 10,000 láb-hosszuság készült el, és e nyáron valószínűleg tökéletesen elkészülend.

— A Bécsben összegyűlt bibornokokat érseket és püspököket Császár ő Felsége folyó hó 12-én fogadta audentián, kik is a prágai hercegek ő eminentiájá, mint a birodalom legidősb bibornoka által latin nyelvű föliratot intéztek ő Felségehez, melyben elősorolván mindazon jogokat és előnyöket, miket a Pápa ő szentségével kötött concordatum az egyháznak nyújt, hálás köszönetüket fejezik ki a császári kegyelemért, s Istent áldását könyörgik Uralkodónk fejére.

— Erdesk pénzügyi és kereskedelmi hír! A meg folyvást Bécsben ülésező ércpénzügyi conferentiának mint hírlík, a több rajnai porosz keresk. kamaráktól kiinduló javaslatok vizshangra találnak. Azok szerint 1/3 tallér értékű porosz ezüstpénz veretnék, mely az annak finomság-tartalmáról kötendő conventio szerint: Déli Németországban 21/4 forintot, Ausztriában 2 ft, Franciaországban 5 frankot, Angliában 4 schillinget, Északamerikában 1 dollárt fogna érni, mialatt ezen idegen pénznemek a porosz pénztároknál szinte 1/3 tallér értékben lemennek elfogadandók. A kereskedési forgalomra nézve eddigi jelentékeny árfolyam-ingások s az ezzel összekötött veszteségek minimumra szállának, minden helyi pénzkrisis ezen szélesebb alap által el lenne hárítva, vagy legalább meggyengítve, s a nemzetközi forgalom szilárdabb és solidabb bazist nyerne.

— A M. S. írja: Tekintélyes forrásból értesülünk, hogy az illető ministeriumokban tegnapi értekezlet tartatott az erdélyi vasút tárgyalában. Attól látszanak tartani, hogy a négy versenyző társulat egymással ellenkező tervekkel könnyen összehonyolhatnák az ügyet. Ha nem családunk, a kormány szándéka e társulatok összeolvadására s a célzott erdélyi vasúthálózat célszerű összhangzására az útát egyengetni, oly igazgató választmány alakítása által, melyet a különböző társulatok vezetői, például gr. Mikó Imre, gr. Toldalagi, gr. Zichy Edmund, Rosenfeld udvari tanácsos, a kolozsvári és brassói kamarák elnökei képeznének, egy közös elnök, például báró Jósika ő excja vezetése alatt. Feszülten várjuk ez érdekes ügy eldöntését. *)

*) Ámbár a m. kormány e kétségkívül szerencsés sikerre vezető lépéséről már ezeltött egy héttel értesülve voltunk, nem hittük még a dolgot az érettség azon pontjára jutottnak, hogy azt nyilvánosság tárgyalva tenni merhetük volna. Miután azonban a M. Sajtó ezen tartozkodás alól felmentett, mi sem vonhatjuk meg saját jó forrásból merített tudomásunkat a t. közönségtől B. Józsika Samu ő nmlsja meg van bízva a Kereskedelmi minister ő excjától a különféle, de tulajdonképp csak három, vállalkozó társaság összeegyeztetésére s a legezlszerűbb vonal meghatározására. Mert fűdolog, hogy Erdélyen keresztül keletfelé csak egy fővonal legyen — a parallelvonalok egymást tönkretennék. — A b. Józsiakában ismeretes statusfuii tehetségnek bizonyoson sikerülni fog az érdekeket, ha még nagyobb nehézségek állnának is útjában, kiegyenlíteni, — és a kolozsváriak e fontos hivatással megbízott nagy hazajókfiára azon ódes reménnyel tekintenek, hogy szülővárosa mostoha állapotját szívére veendi, a vasúttügyben mutatott tetleges buzgóságának kellő helyen illő méltánylást

Hír szerint az ausztriai hadiseregek létszámát szándék van újra alább szállítani ezen leszállítás alól csak a Magyar- és Oláhországban állomásozó ezredek lennének kivéve. Azon katonák, kik szolgálatban maradnak, a béke munkálataiban részt vesznek. Jelesem a Magyar- és Lengyelországban levők vasúti munkálatoknál alkalmaztatnának. E körülmény az építések gyorsaságát és bevégezését nagy mértékben fogja segíteni.

Az A. Z. a következő napjainkban ritka esetet beszél. Aradon valaki 1200 fnyi adósságát esupa ezüstpénzben akarta lefizetni, a hitelző azonban követelte, hogy az neki bankjegyekben fiztessék le. Végre több helyen megkísértették az összeg alpari beváltását, de siker nélkül, mivel mindenütt azzal utasítottak vissza, hogy ennyi ezüstpénz egy csomóban az üzleti forgalomban nagyon alkalmatlan. Hozzák csak hozzájuk, majd beváltjuk mi minden nehézség nélkül!

Olaszországi lapok egy állítólagos Clermont hg. előtatása felől értesítenek, s elmondják, miképp az állherceg egy francia tiszt, s az állhercegnő a francia császárné egykori komornája. A gyémántok, melyeket a családonál találtak, részben Lajos Napoleon nejei. Értéktük több milliót tesz; Genóban állíták, hogy 13 milliónál is több. Az elfogottak biztos rendőri felügyelet alatt Franciaországba küldettek.

K Ü L F Ö L D.

A manifestum, melyben az orosz cár a béke megkötését jelenti, szó szerinti értelemben így hangzik:

Mi II. Sándor Isten kegyelméből minden oroszok csárja, Lengyelország királya sat. ezennel jelentjük:

A makacs véres harc, mely Európát majd három évig nyugtalanította, véget ért. Nem Oroszország vala annak föléjezője, s még kezdete előtt hűt alattvalóinak s minden idegen hatalmaknak ünnepélyesen kijelenté Istenben boldogult feledhetlen atyánk, hogy igyekezete s ohajtatásnak egyedüli célja, keleti hitrokonok szorult helyzetét segíteni. Önző céloktól teljesen tisztának érezve magát, nem gyanítható, hogy jogos kívánatainak súlyos háboru leendő következtése, s fájdalommal szemlélve a háboru ezen csapásait, mint keresztény és gyöngéd jó atya az Istentől reá bízott népeknek sohasem szűnt meg békérei hajlamát nyilvánítani. De a kevéssel halála előtt megnyitott alkudozások a mindenkire egyiránt szükséges béke fölötti sikertelenségnek valának. Az ellenük szövethetett hatalmak, a tárgyalások alatt nem hagyttak hű harci készületeikkel, sőt azokat még erősebben folytatták; a harc megindult, s mi azt Istenbe vetett szilárd hittel s szeretettel alattvalóink rendíthetetlen buzgalma helyzett erős bizalommal folytatottuk. S ők meg is feleltek várakozásunknak. E nehéz próbaidőkben, mint mindig, méltóknak mutatkoztak magas hivatusukra, valamint vitéz hű seregeink, úgy az orosz nép minden osztályai. Egész birodalmunkat a keleti tengertől a fekete és balti tengerekig egy eszme, egy határozat illé át: nem kimélni sem vagyon sem életet, ha a kötelesség teljesítése vagy a haza védelme igénylik. Földművesek ekét és szántóföldet odahagyva siettek a szent viadalba, retenthetlenség s önmegtagadásban tapasztalt harcosinkkal is versenyezt.

Újabb fényes hős tettek dicsőíték ezen hatalmas ellenségünk ellen viselt harc vőnapjait. Az ellen Szipéria és a fejtenger partjaitól és Sveaborgtól vissza lön verve, és Szebastopol tizenegy hónapon át folytatott hősiesség megvédése a legkésőbb, utókor emlékében is élenken fen fog maradni. Ázsiaiban két diadalmas hadjárat következtében Karsz kényszerülte magát megadni, az egész anatóliai hadsereget képező számos helyőrséggel, és az ennek segítségére siető legjobb török csapatok visszaüzentek. E közben a megfoghatlan úton járó, de mindent jóra vezérő Gondviselés, oly eseményt idéz elő, melyet szeretett atyánk, úgy én, mintzinté egész Oroszország is oly buzgón és egy akaratall ohajtánk, eseményt, mely a háborunk első célja volt.

A keresztények jövő sorsa és jogai keleten biztosítvák. A szultán ünnepélyesen elismerte azokat, s az igazság eme tényével az ozmán birodalom belépett az európai államok szövetségébe. Oroszok! a ti fáradaimtok és áldozataitok nem maradtak eredmény nélkül. A nagy mű be van végezve, habár más előre nem látott utakon is, és mi jelenleg esendes lelkiismerettel vetethünk véget áldozatunk és erőmegfeszítésünknek, visszaadván szeretett hazáknak a békét. A békealkudozások gyorsítása tekintetéből, és hogy távol

szerzend s a nagy vállalat kormányzó székének itt felállítását által nemcsak öt vigasztalandja meg, hanem hazájának és nemzetének is örökre felejtetlen szolgálatot teend.

A szerk.

tartsuk magunktól a dícsvágy és hódításnak még csak árnyát is, beléegyeztünk némi külön intézkedésekbe, melyek a mi hadihajóinknak a törökeivel történhető összeütközését a fekete tengeren meggátolják, és beléegyeztünk továbbá Beszarábiának, a Duna mellett fekvő déli részén új határvonal húzásába. Ez engedmények nem nagyok egy tovább folytatott háboru terhehez és azon előnyökhöz mérve, miket a béke és nyugalom helyreállítása birodalmunknak ígér: Tegyük hát sajátunkká ezen előnyöket a mi és minden alattvalóink közös igyekezetei által a legnagyobb mértékben.

A mennyi Gondviselés segélyével, mely Groszországot mindig tetézte áldásaival, erősödjek és haladjon elő annak belső gyarapodása; igazság és szelidség honoljon törvényszerűen, és mindenütt újult erővel nyilatkozzék a felvilágosodás és hasznos tevékenységei törekvés, és élvezze békében minden a minnyajokat egyenlőleg védő s igazságos törvények általa alatt ártatlan munkálkodása gyümölcsét.

Végül, s ez első és legelőkelőbb ohajtatásunk, vajha a megváltó hit sugárjai, a lelket felvilágosítva s a szíveket erősítve, mindinkább őrizték s neveljék a közérkösiséget, a rend és boldogság ezen legbiztosabb zálogát. Kelt Sz. Pétervárt, mart. 19. 1856, uralkodásunk második évében. Sándor.

Mi a császárnak saját n. e. e. iránti reményeit, fölvilágosodás s minden közhasznu tettek iránti esleklést illeti, valóban mi is együtt imádkozunk vele a kétségkívül Isten képre alkotott orosz nemzetért, hogy lásson az otthon magas hivatasához, s nemesüljön emberre, magát és embertársait becsülő, soha nem bántó nemzetté. — A keresztények sorsa fölött pedig keleten kétségkül örködni fognak a nagyhatalmak, — örködniök kell, hogy a megkötött szerződések ohajtott gyümölcsöt teremhessenek.

Szentpétervári tudósítások szerint, a lieft. esth- és kurlandi nemesség jogait a császár uralkodása egész idejére biztosította.

Az odesszai kikötő ápril 5-ken orosz részről ismét megnyitották, s másnap a lakosság örömteljes kiáltásai közt egy ausztriai hajó „Linbini Primo” Ziblich kapitány alatt, és egy szárdinai az odesszai kikötőben horgonyt vetett. Odesszából a lakosok száma, ámbár az elköltözöttek közül már sokan visszatértek, még most sem haladja feljűt a 70,000-ért a korábbi 140,000 helyett, mennyi a háboru előtt volt. Tervben van a várost pályák által összekötni az ország beljével, egyelőre Moszkauval; szintűgy a Dnieszterrel csatorna által.

Volt nagyvezér Resid pasa emlékirata a reformokról nem csekély figyelmet gerjeszt. O. vádolja a török cabinetet, hogy könynyelmű, sőt álnok lélekkel járt el az országnak ígért reformok dolgában. — Kivihetetlenké tette azokat a muzulmán népességnek eléggé érthetőleg tett, vagy hivatalnokai által tettettet azon igénytelőlvá, hogy a jelen reformok is mint az eddig ígérték, csak papir-malaszok maradtak. Ember tesz fogadást, agg eh, a ki megállja. A jó pasa végül sürgeti, hogy az Europa színe előtt elvált reform-ígéretet erély- és becsületesen végrehajtanak, máskint a birodalom nem sokára ismét a legkomolyabb veszélynek lesz kitéve.

Újabb hírek megerősítik, hogy Omer pasa ismét teljesen bírja a szultán kegyét, s legközelebb Erzerumba megy, ott mint az anatóliai sereg főparancsnoka az ázsiai török sereget, mely 70,000 emberre fogna emeltetni, újja szervezendő.

Sztambulban mart. 27-ken. éjjel az angol lovasság lovain nagy mérgezés vitetett végbe, mint kétségen kívülnek hiszik, roszelekű görögök által; 41 fő már is elveszett, s mint látszik még 30-on a sor. A tett vizsgálatok mutatják, hogy a márvány-jászolokba, melyekből a lovak ittak, méreg volt hintve, s hogy délután a jászolok körül néhány görögöt láttak ácsorogni. Három közülük már be van fogva.

Sztambulban a békét azért örvendik leginkább, mert azt hiszik, hogy nem sokára nyugoti barátaiktól is békében lesznek. Gondolja a török: óvj meg uram, barátaintól, elleneim ellen magam is megtudom magam oltalmazni. Stambuli levelek szerint az idegen hadak a ratificatiók kiserelésétől számított 40 nap mulva elkezdik kivonulásukat a török birodalomból, s hat hó alatt be is végzendik Az „Ind. Belge” azonban kélti, hogy ez időhatárok már meglevenek állapotva.

Ugyan e lapnak véleménye szerint a békecongressus a békeokmányok kiserelése után is Párisban marad, ha nem is congressus de bizottmány név alatt, melyben az illető kormányokat csak azon diplomaták fognak képviselni, kik most második hatalmazotti állást foglalnak el. Azonban e bizottmány nem vána semmi fontosabb kérdésbe, csak későbbi értekezletek tartásának előkészítésére szorítkoznék.

Egy francia lap bécsi levelezője igyekszik alaposan kimutatni, miképp a dunai tartományok kiváltságai nem a szultánok önkényes engedelmeyből eredtek, és így azoknak fenntartása vagy visszavonása sem áll a porta jogában; nem is az orosz protectoratusnak köszönik a fejedelemségek amia kiváltságok birhatását, sőt inkább azok a moldva-oláhoknak idő és szerződések által szentesített ősi jogaik.

A madagaskari expeditio előkészítése iránt Toulonba parancs érkezett. A keleti francia sereg egy része is részt fog venni az új hadjáratban. Hír szerint az expeditio Egyiptomon fog keresztül menni; a Réunion-szigeten vagy az abysziniai révekben raktárakat fognak állítani, valamint gözös állomásokat is a vörös-tengerrel összeköttetések végett. Madagaskarban, hol mintegy 2 millió lakos van, s hol a francziák már XIV Lajos alatt két teleppel bírtak, nem tarthatni nagy ellentállást, mivel a benszülöttek két egymással versenyző osztályra vannak szakadva.

Újabb hírek. A tuillériákban ápril 12-én a conferentia tagjai tiszteletére nagy lakoma volt, melyen a diplomatiai testület és az állami méltóságok is jelen voltak. Buol és Clarendon grófok ültek a császár oldalán. Orloff gróf és Ali pasa Napoleon hg. mellett. A császár poharat köszöntött a szerencsésen megkötött egységre: „Vajha — úgymond — tartós is lenne az; de tartós is lesz, ha igazságon s a népek valódi és méltányos érdekein fog mindig nyugodni.”

Buol gróf a conferentia f. hó 8-kai ülésében hivatalosan jelenté, miszerint az ausztriai kormánytól minden készület meg van téve, hogy az osztrák csapatok kivonulása tüstént a békekötés ratificatiója után kezdetét vehesse. E visszavonulás természetesen a nyugotiakéval lépést tartand.

A dunai fejedelemségek belszervezetét illetőleg, a porta minden ebbeli indítványait visszautasítja a conferentia, s azt határozta, miképp ez ügyet vegyes bizottmány döntse el, melyben a porta befolyása ellensúlyozása tekintetéből a két fejedelemség maga is egyenesen képviselve lesz. A bizottmány székhelye nem Stambul, hanem először Bukarest, azután Jassy leendő. A munkálatok bevégezése a dunai fejedelemségekben a status-quo fenmarad.

Az olasz kérdés csakugyan forgott szőnyegen. Cavour, Walewsky s Clarendon igen is gyökeresen fogták fel — s az utóbbi egy higgadt angolnál szokatlan hevesességgel vitatta az átalakítás szükségét, de eredmény nélkül; végül kívánta, miszerint beszédje egész terjedelmében iktattassék a jegyzőkönyvbe. Mi meg is történik, mert már határozva volt, hogy nem csak a mart. 30-án aláírt okmányok, hanem az egyes ülések jegyzőkönyvei is kinyomassanak.

A „Constitut.” erősíti, hogy a ratificatiók kiserelése alkalmasint f. hó 26-án fog történni, az utolsó conferentia-ülés pedig 16-kán tartatni. A „Patrie” jelenté, hogy a ratificatiók kiserelése végett csak a második meghatalmazottak maradnak vissza Párisban. Az első már korábban elutaznak hazájokba.

Az orosz cár összehívta a finnlandi országgyűlést, mely 1811 óta ülést nem tartott.

A „Times” bizonyos hírként közli, hogy Ausztriának szándéka a pármái hű határt Piemont ellen megszállni.

A spanyol királynő a kis Napoleont méltónak találta az aranygyapjas renddel felruházni.

Állam- és iparpapírok árkelete. Bécs, ápril 14-15. 1856.

E r t é k	April 14.	April 15.
5 ¹ / ₂ -es met.	85 ³ / ₄	85
4 ¹ / ₂ -es met.	77 ³ / ₈	76 ³ / ₄
4 ¹ / ₂ -es met.	67 ¹ / ₂	67 ¹ / ₂
Nemz. kölesön	86 ¹ / ₂	85 ⁷ / ₈
1834-ki sorsjegy kölesön	227 ¹ / ₂	227 ¹ / ₂
1839-ki	132	133
1854-ki	107 ³ / ₄	108 ¹ / ₂
5 ¹ / ₂ -Földtehermentesítéskötelezv	78	78 ¹ / ₂
Eszaki vasutrésvény	308	307 ¹ / ₄
Francia	350	350
Hitel részv.	339 ¹ / ₂	338
Bank részv.	1147	1133
Duna gőzhajózási	654	643
Arany	5 ¹ / ₈	5 ³ / ₈
Ezüst	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄

Gabonaár Kolozsvárt ápril 17-én 1856. Bécsi mérő: Tiszta búza 4 ft 24 kr, elegyes 3 ft 36 kr, rozs 2 ft 24 kr, árpa 2 ft 24 kr, zab 1 ft 16 kr, törökűbúza 1 ft 42 kr, a marhahúsnak fontja 21 kr váltóban.

Felelős szerkesztő: VIDA KÁROLY.

Kiadja Berde Áron. — Nyomatik a r. kath. lyceum bettivel.